

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/116/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

105/2014. (V. 15.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2013. február 14-én előterjesztett **panaszát** a 2014. május 15-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a M. Városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2013. február 14-én postai úton terjesztette elő a panaszát.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2013. január 3-án 18 óra körül a rendőrség előállította, és csak éjjel 3 órakor engedték el. Megbilincselve szállították a rendőrségre, ahol a bilincset nem vették le róla. A rendőrségen a rendőrök bántalmazták (ütlegeli kezdték, többször gyomron, illetve miután összeesett, gerincen ütötték, illetve egy telefonkönyv vastagságú könyvvel a fejét verték). A kihallgatás során a testi bántalmazás mellett lelkileg is próbálták megtörni a panaszost, többször „bűdös cigánynak” nevezték, illetve megfenyegették, hogy elveszik a 2 éves gyermekét, így csikartak tőle ki beismerő vallomást. A panaszos sérelmezi továbbá, hogy az előállításról nem kapott igazolást.

A panaszos csatolta a 2013. január 7-én készült látleletet a beadványához. Az irat előzményként rögzíti, hogy a panaszost január 3-án kb. 18 órakor bilincsen szállították az élettársával a rendőrségre, ahonnan csak éjjel 3 órakor engedték el. A panaszos elmondása

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szerint a rendőrségen egy irodában több rendőr többször ütlegelte, ennek során a jobb csuklóján és a koponyatetőn sérülése keletkezett, továbbá mindkét lapockája és a háti gerincoszlopa is nyomásérzékeny, fájdalmas. Más külsérelmi nyom nem látható. A panaszos elmondta, hogy orrvérzése volt, illetve miután többször gyomorba ütötték, napokig hányinger, gyomorfájdalma volt.

A látélet rögzíti, hogy a vizsgálat időpontjában a hajas fejbőrön a tarkó felett, kb. csecsemőtenyérynyi duzzanat tapintható, amely fluctuál. A jobb csukló voláris részén kb. 2 cm hosszú harántirányú hámkarcolás. Egyéb külsérelmi nyom nem látszik. Légzése tiszta, a has tapintható. A gerincoszlop ütlegelésre érzékeny, a lapockák ugyancsak. Kifejezett idegrendszeri eltérés nem látszik. A jobb orrlyukban minimális véres fekete pörk látható. A rögzített kórisme: fej zúzott sebe bőralatti véromlennyel, jobb alkar hámkarcolása. A gyógyulás időtartama 8 napon belüli.

2) A panaszos megküldte a M. városi Járási Ügyészségen 2013. február 28-án tett feljelentéséről készült jegyzőkönyvet.² A panaszos a meghallgatása során elmondta, hogy 2013. január 3-án a késő délutáni órákban a lakásából bűncselekmény gyanúja miatt állították elő a M. városi Rendőrkapitányságra. A kapitányságon azonnal egy irodába vitték, ahol Sz. N. rendőr végezte a gyanúsított kihallgatását, a rendőr több betöréses lopás elkövetésével gyanúsította meg a panaszost, aki tagadta az elkövetést. Ezt követően Sz. N. távozott, majd néhány perc múlva bement a panaszos által ismert K. E., Cs. Zs. és egy általa nem ismert fiatalabb rendőr (akiről a panaszos személyleírást adott), akik arra akarták rávenni, hogy tegyen beismerő vallomást. A panaszos továbbra is tagadta a cselekmények elkövetését, ezért Cs. Zs. a nála lévő bilinccsel hátrabilincselte a kezét, és visszaültette a székre. A panaszos ekkor is tagadott, amire Cs. Zs. legalább három alkalommal ököllel arcul ütötte, majd hátulról a lapockáját, a tarkóját és a gerincét is több alkalommal megütötte. Eközben K. E. 3 vastagabb könyvet vet kézbe és azzal szemből többször fejen ütötte, majd ököllel gyomorszájon ütötte, eközben a harmadik rendőr is többször megütötte hátulról. A bántalmazás kb. 20 percig tarthatott, ezután két rendőr kiment és Cs. Zs. maradt csak a panaszossal, aki többször is azzal fenyegette meg, hogy amennyiben nem ismeri el a bűncselekmények elkövetését, akkor intézkedni fog arról, hogy a panaszos több évre börtönbe kerüljön, és a gyámhatóság elvegye a gyermekét. Ezután Sz. N. bement az irodába és ismét felszólította a panaszost arra, hogy ismerje el a cselekmények elkövetését, ettől azonban a panaszos továbbra is elzárkózott. Ekkor a rendőr távozott, majd K. E. ment be a panaszoshoz, aki azzal a felszólítással, hogy ha nem beszél, megöli, egy alkalommal tarkón ütötte a panaszost, eközben Cs. Zs. folyamatosan börtönrel fenyegette. Ezután K. E. is kiment, majd Cs. Zs. is távozott pár perc múlva, Sz. N. pedig visszament az irodába. Majd Cs. Zs. egy férfit vitt az irodába, és közölte, hogy aki előbb beszél, az kint marad, mire a vele lévő férfi többször helyeslően bólintott, megerősítve a rendőr által elmondottakat. A panaszos azonban ezt követően is tagadásban maradt, ezért levitték az előállító helyiségbe, ahol kb. fél órát tartózkodott, majd visszavitték az irodába, ahol a korábbi bántalmazások és fenyegetések hatására beismerő vallomását tett. (Elmondta, hogy hol találhatóak az általa ismert bűncselekményekből származó tárgyak, illetve, hogy a terhére rótt cselekmények közül háromnál figyelemmel biztosította a bűncselekmények zavartalan elkövetését, egyúttal terhelő vallomást tett 5 másik személyre.) A panaszos megjegyezte az ügyészségi meghallgatása során, hogy ez a három eset valóban így történt. Elmondta még, hogy a gyanúsított kihallgatásról készült jegyzőkönyvet nem olvasták fel neki, azt sem tették lehetővé, hogy elolvassa, hanem azt elolvasás nélkül írta alá. A gyanúsított kihallgatást követően, a hajnali

órákban engedték szabadon. Annak ellenére, hogy többször is kérte, hogy sérüléseit orvos lássa el, orvosi ellátást nem biztosítottak számára, illetve az előállításról igazolást sem kapott. A sérüléseiről 2013. január 7-én látelleletet vetetett fel.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Dr. B. G. V. r. őrnagy 2013. április 23-án kelt átiratában előadta, hogy H. J. feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki 2012. december 24-én 18 óra és a december 25-e 8 óra közötti időben ablakbetöréssel módszerrel behatolt a tulajdonát képező ingatlanba, valamint lakatlevágásos módszerrel a ház melléképületeibe és onnan műszaki cikket, kapálógépet, lengőkaszát és egyéb tárgyakat tulajdonított el. A fentiek alapján a Btk. 316. § (1) bekezdésbe ütköző és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő – figyelemmel a (2) bekezdés II. fordulat d) pontjára – lopás bűntettének gyanúja miatt nyomozás elrendelésre került sor.

A nyomozás során felmerült adatok alapján a Taksony községben történt, főként külföldi állampolgárok lakóházaiba való behatolással megvalósított betöréseket a panaszos és a társai követték el. A rendelkezésre álló adatok alapján 2013. január 3-án a panaszost előállították a M. városi Rendőrkapitányságra. Az előállításra az Rtv. 33. § b) pontja alapján került sor.

A panaszossal közölték a rendőrök az előállítás okát, aki a nyomozó hatósággal együttműködve ellenkezés nélkül szállt be a rendőrautóba. A panaszos viselkedése, együttműködése alapján nem volt szükség kényszerítő eszköz alkalmazására. Az előállítás során K. R. r. ftorm. és Sz. N. r. zls. volt jelen, mindketten civil ruhában. Az előállítás 17 óra 15 perctől 22 óra 10 percig tartott. Ez idő alatt 20 óra 40 perc és 21 óra 20 perc között fogatosították a panaszos gyanúsított kihallgatását. A gyanúsított 19 óra 55 perc és 20 óra 20 perc között volt a fogdán elhelyezve, a fennmaradó időben a nyomozó irodájában tartózkodott.

A kihallgatás végig hivatalos hangnemben zajlott le, sem az eljáró nyomozó, sem a gyanúsított nem emelte fel a hangját. Szidalmazás, bántalmazás az eljáró rendőrök részéről nem történt. A panaszos a feltett kérdésekre nem válaszolt, a vallomástételt megtagadta. Ugyanakkor hallgatták ki a panaszos élettársát is, aki részletes beismerő – a panaszosra is terhelő – vallomást tett.

Az előállítás megszűnése után 2013. január 3-án „23 óra 20 perctől 4-én ... 10 percig” (az időtartam pontos megjelölése az iratokból hiányzik) házkutatást fogatosítottak, amelyen 65 tétel bűnjelet foglaltak le. Ekkor a panaszos közölte, hogy vallomást kíván tenni, ezért a házkutatásnál jelen levő Cs. Zs. r. zls. és Sz. N. r. zls. megkérdezték, hogy hajlandó-e a házkutatást követően visszamenni velük a M. városi Rendőrkapitányságra. Mivel a panaszos kifejezetten kérte, hogy vallomást tehessen, ismételten beszállították a kapitányságra, azonban ekkor már nem előállított személyként.

Az előállítás ideje alatt a panaszos orvosi ellátást nem kért, egészségügyi ellátásban nem részesült, tekintettel arra, hogy önként vett részt a nyomozati cselekményben. Ezért vele szemben kényszerítő eszközt nem is alkalmaztak.

A kapitányság épületében sem a panaszost, sem más személyt nem szidalmazták, és nem bántalmazták a rendőrök. A panaszos első alkalommal megtagadta a vallomástételt, majd a további tárgyi és személyi bizonyítékok alapján maga kérte a folytatólagos kihallgatását.

A M. városi Rendőrkapitányság eljáró nyomozói mind az előállítás, mind a kihallgatás során jogszerűen, szakszerűen jártak el. A panaszost nem bántalmazták, nem szidalmazták, vele szemben – csak úgy mint más gyanúsítottakkal szemben – a törvényben meghatározott módon jártak el.

2) A panaszos előállításáról készült jelentés rögzíti, hogy a panaszost 2013. január 3-án 17 óra 15 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták a ruházatát, továbbá az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították. A panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak. A panaszosnak sérülése vagy anyagi kára az intézkedéssel kapcsolatban nem keletkezett.

Az esemény rövid leírásaként a jelentés rögzíti, hogy a panaszos bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, mivel az általa használt ingatlanban bűncselekmény elkövetéséből származó tárgyak voltak, ezért őt további intézkedés végett előállították a M. városi Rendőrkapitányságra.

A panaszosnak az Rtv. 33. § (4) bekezdés szerint az igazolást az előállítás időtartamáról átadták, illetve a tájékoztatást az előállítás okáról kiadták. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése és a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. pontja alapján a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

Az előállítás oka 22 óra 10 perckor megszűnt, ekkor szabadon bocsátották a panaszost.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás rögzíti, hogy a panaszossal szemben alkalmazott intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

3) A Nyilatkozat elnevezésű iraton – aláírásával megerősítve – a panaszos akként nyilatkozott, hogy az Rtv. 92-93. § szerinti jogorvoslati tájékoztatást megkapta. Az intézkedéssel szemben panasszal nem élt, élelmezést nem kért, sérülése nem keletkezett, orvosi ellátását nem kért. Az előállítás várható időtartamáról szóló tájékoztatást megkapta, az igazolást átvette. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995 (XII.13.) BM rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése, a 19/1996 (VIII.23.) ORFK utasítás 36/A. alapján a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

4) A panaszos előállításának időtartamáról szóló – a panaszos által aláírt – igazolás rögzíti, hogy a panaszos előállítása 2013. január 3-án 17 óra 15 perctől 22 óra 10 percig tartott.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló

30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület az előállítás jogszerűségének vizsgálata során az alábbi megállapításokra jutott.

a) A Testület először azt vizsgálta, hogy megfelelő jogalap birtokában állították-e elő a panaszost a rendőrök.

A rendőri jelentések szerint a panaszos előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja („A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.”) alapján került sor. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszos lakásáról több olyan tárgy került elő, ami bűncselekmény elkövetéséből származott.

A kapitányságvezető átirata szerint pedig az intézkedésre azért került sor, mert H. J. feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki 2012. december 24-én 18 óra és a december 25-én 8 óra közötti időben ablakbetöréses módszerrel behatolt a tulajdonát képező ingatlanba, valamint lakatlevágásos módszerrel a ház melléképületeibe és onnan műszaki cikket, kapálógépet, lengőkaszát és egyéb tárgyakat tulajdonított el. A fentiek alapján a Btk. 316. § (1) bekezdésbe ütköző és az (5) bekezdés b) pontja szerint – figyelemmel a (2) bekezdés II. fordulat d) pontjára – minősülő lopás büntetnének gyanúja miatt nyomozást rendeltek el. A nyomozás során felmerült adatok alapján a Taksony községben történt, főként külföldi állampolgárok lakóházaiba való behatolással megvalósított betöréseket a panaszos és a társai követték el. A rendelkezésre álló adatok alapján 2013. január 3-án a panaszost előállították a M. városi Rendőrkapitányságra.

Tekintettel arra, hogy a rendőrség a bűncselekményi gyanút jelölte meg jogalapként, az előállítás jogszerűségének vizsgálatánál a Testületnek először azt kell mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének a rendőrségi fellépéshez szükséges fokú gyanúja.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely szabálysértés/bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e szabálysértést/bűncselekményt, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként szabálysértés/bűncselekmény gyanújára hivatkozik – nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a szabálysértés/bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e.

A Testület fontosnak tartja továbbá hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el szabálysértést/bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőrök gondolhatták-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a szabálysértés/bűncselekmény elkövetésének – a

megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a bizonyítási eljárás eredményeként a szabálysértési hatóság vagy büntető bíróság azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el szabálysértést/bűncselekményt, vagy a szabálysértés/bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.

A Btk. 316. § (1) bekezdése szerint, aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.

A Testület álláspontja szerint a rendőrség által rendelkezésre bocsátott információk alapján fennállt a bűncselekmény elkövetésének az intézkedéshez szükséges mértékű gyanúja, különös figyelemmel arra, hogy a panaszos az ügyészségi meghallgatása során maga is úgy nyilatkozott, hogy a terhére rótt cselekmények közül háromban valóban bűnsegédként közreműködött. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszos előállításának megkezdésére megfelelő jogalapot szolgáltatott az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja.

b) Tekintettel ugyanakkor arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott előállítási okok nem kötelező jelleggel írják elő az előállítást, hanem mérlegelési jogot engednek az intézkedő rendőrnek, a Testület az előállítás szükségességét megvizsgálta az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményére figyelemmel is.

Az Rtv. 15. §-a az arányosság követelményét akként írja elő, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A rendőrségi iratokból kiderül, hogy a panaszost és társait azért állították elő, hogy gyanúsítottként kihallgassák, illetve szükség esetén házkutatást foganatosítsanak az ingatlanjaiban.

A Testület álláspontja szerint a büntetőeljárás eredményes befejezéséhez szükséges nyomozati cselekmények mihamarabbi lefolytatása érdekében szükséges volt a panaszos és társai mihamarabbi kihallgatása, illetve a bizonyítékok felderítése érdekében házkutatás foganatosítása, ezért a Testület álláspontja szerint a panaszos előállítása az arányosság követelményének is megfelelt.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában az arányosság követelményének betartásával került sor, ezért nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga az előállítás miatt.

c) A Testület vizsgálta az előállítás időtartamának arányosságát is.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A panaszos beadványában előadta, hogy 2012. január 3-án 18 óra körül a rendőrség előállította, és csak éjjel 3 órakor engedték el.

A rendőri jelentések és az előállításról szóló igazolás rögzíti, hogy az előállítás 17 óra 15 perctől 22 óra 10 percig tartott. A gyanúsított 19 óra 55 perc és 20 óra 20 perc között volt a fogdán elhelyezve, a fennmaradó időben a nyomozó irodájában tartózkodott. 20 óra 40 perc és 21 óra 20 perc között fogatosították a panaszos gyanúsított kihallgatását. A panaszos 22 óra 10 perckor szabadították, majd 23 óra 10 perckor fogatosították a házkutatást nála, amit követően – kérésére – ismét visszaszállították a kapitányságra, ahol kihallgatták.

A Testület az időtartam értékelésekor az alábbi szempontokra volt figyelemmel. Az előállítás, mint szabadságkorlátozó intézkedés mindig célhoz kötött, ebből adódóan csak addig tarthat, amíg a célja megvalósul. Amennyiben a jelen esetben elfogadjuk azt a rendőri álláspontot, hogy az előállítás célja az volt, hogy feltárják az elkövetés körülményeit, illetve tisztázzák az elkövetési értéket, akkor az intézkedés csak addig tarthatott, amíg ez a cél megvalósult, vagyis az alapul fekvő ügy ezen körülményeiről a panaszost sikerült kihallgatni.

A GoogleMaps alkalmazás segítségével megállapítható, hogy a panaszos lakóhelye és a kapitányság közötti útszakasz kb. 25-30 perc alatt teljesíthető. A panaszossal szemben az intézkedés 17 óra 15 perckor kezdődött, amikor is a lakásán olyan tárgyakat találtak, amik bűncselekmény elkövetéséből származtak. Ezt követően szállították a kapitányságra (25-30 perc). A helyszíni intézkedés időtartamára vonatkozóan nincs előadás, ezért nem tudható, hogy rendőrök mikor érkeztek meg a kapitányságra a panaszossal, de a panaszos előadás szerint 18 óra körül. A panaszost a szükséges iratok kitöltését követően, 19 óra 55 perckor helyezték el a fogdán, ahol 20 óra 20 percig tartózkodott, majd 21 óra 20 percig kihallgatták. A panaszost ezt követően szabadították, majd a házához szállították (30 perc), ahol 23 óra 20 perctől házkutatást fogatosítottak.

A fenti leírásból kitűnik, hogy az előállítás során több olyan rövidebb periódus is volt, amikor a panaszossal szemben a rendőrök semmilyen eljárási cselekményt nem fogatosítottak. Azonban a panaszosi és a rendőri előadásokból az is kitűnik, hogy egyidejűleg több személy kihallgatása zajlott a kapitányságon, és ezen személyeket egymás előadásaira tekintettel hallgatták meg, ami szükségszerűen megnyújtotta a kihallgatások hosszát, és várakozási időközöket okozott. Ezek az „üresjáratok” azonban a Testület álláspontja szerint nem érték el

azt a mértéket, ami a panaszos oldalán alapjogsérelmet okozott volna.

A házkutatás kapcsán a Testület megjegyzi, hogy az előállítás egyik oka nyilvánvalóan az volt, hogy a rendőrök meggyőződjenek a házkutatás szükségességéről, illetve indokolt esetben azt foganatosítsák. Erre figyelemmel kijelenthető, hogy a bűncselekmény felderítéséhez fűződő érdekek szem előtt tartásával, a nyomozás eredményességét, mint célt szem előtt tartva jártak el a rendőrök akkor, amikor a panaszost a kihallgatását követően azonnal nem bocsátották el a kapitányságról, hanem a rendőrségen marasztalták, és magukkal vitték őt a házkutatás helyszínére. Ellenkező esetben, tehát amennyiben a panaszos a házkutatást megelőzően kikerült volna a rendőri felügyelet alól, felmerült volna annak a lehetősége, hogy a panaszos a bizonyítékokat a házából a rendőrség megérkezését megelőzően eltünteti, megrongálja, megsemmisíti. Mivel tehát a panaszos a kihallgatása és a házkutatás megkezdése közötti időtartamban egyértelműen rendőri felügyelet alatt állt, a Testület úgy értékelte, hogy ez az időtartam is hozzátartozik az előállítás időtartamához. Így a panaszos szabadságának korlátozása 17 óra 15 perctől a házkutatás megkezdéséig, 23 óra 20 percig tartott.

A Testület a panaszos 17 óra 15 perctől 23 óra 20 percig, vagyis mintegy hat órán át tartó előállítását, figyelemmel a panaszos lakóhelye és a rendőrség épülete közötti földrajzi távolságra, az egyéb személyek párhuzamos meghallgatására és a nyomozás érdekeire is, nem minősítette aránytalan szabadságkorlátozásnak.

A panaszos ugyanakkor azt is kifogásolja, hogy a házkutatás befejezését követően újra előállították a rendőrök, hogy ismét kihallgathassák. Ezzel szemben a rendőri előadás szerint a házkutatás után maga a panaszos kezdeményezte, hogy újra hallgassák meg, és ezen kérésének eleget téve szállították őt be a kapitányságra. A panaszos tehát a rendőrök nyilatkozata szerint a második alkalommal nem előállított személyként, hanem önszántából, saját akaratából jelent meg a rendőrségen. Abban a kérdésben a Testület nem tudott az események rekonstruálva állást foglalni, hogy a panaszos valóban önként ment-e vissza a rendőrkapitányságra, bizonyos ugyanakkor, hogy a házkutatás során előkerült bizonyítékok szükségessé teheték az újabb kihallgatást.

A panaszos által kifogásolt, de teljes bizonyossággal nem alátámasztható második szabadságkorlátozás kapcsán pedig az alábbiakat jegyzi meg a Testület. A panaszos nyilatkozata szerint a házkutatást követően vitték be ismét a rendőrségre, ahonnan hajnali háromkor bocsátották el. A házkutatás befejezésének pontos időpontja a jegyzőkönyv hiányos kitöltése miatt nem állapítható meg: az lehetett hajnali 1 óra 10 perc vagy 2 óra 10 perc. Ezen esetekben az ismételt előállítás vagy nem egészen kettő, vagy pedig nem egészen egy órán át tartott. Figyelembe véve a panaszos lakóhelye és a rendőrség épülete közötti távolságot, valószínűsíthető hogy a házkutatás 1 óra 20 perckor véget ért. A házkutatás, mint büntetőeljárás kényszerintézkedés időtartamát nem számítva – mivel a panaszos azon való részvételének szabályait a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény határozza meg –, tehát a panaszos szabadságát második alkalommal a rendőrök nem egészen két órán át korlátozhatták. Ezen időtartam értékelésekor a Testület abból indult ki, hogy a házkutatás során előkerült bizonyítékok szükségessé teheték az újabb kihallgatást, és ez a körülmény kellő alapot szolgáltatott a panaszos ismételt előállításához. Abban ez esetben sem következett tehát be a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogának a sérelme a fogvatartás hosszúsága miatt, mennyiben a panaszost a házkutatás után a rendőrök a fentiek szerint másodszor is előállították. **Mindezek alapján ezért a Testület úgy foglalt állást,**

hogy a panaszos személyi szabadsághoz való joga nem sérült az előállítás időtartama miatt.

2) A Testület a panaszossal szemben alkalmazott bilincs vizsgálata során az alábbi megállapításokra jutott.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök megbilincseltek, majd beszállították a kapitányságra. A kapitányságon ezután rajta hagyták a bilincset, és bántalmazni kezdték.

A rendőri jelentések szerint a panaszossal szemben a rendőrök az Rtv 48. § c) pontja alapján 15 óra 30 perctől 15 óra 50 percig bilincset alkalmaztak.

Az Rtv. 48. §-a értelmében „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására vagy d) ellenszegülésének megtörésére”.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-a fenti rendelkezéseket az alábbiakkal egészíti ki: Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,

b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,

c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,

d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,

e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,

f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy

g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A szolgálati eljáró a fogva tartott személy bilincselését a kísérés, az előállító egységen vagy a fogdán kívüli őrzés idejére is elrendelheti, ha szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg.

A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, vagy az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, vagy az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, falnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

A rendőri jelentések szerint tekintettel arra, hogy a panaszos együttműködő magatartást tanúsított, nem került sor a bilincselésére.

A jelen esetben a rendőri és a panaszosi előadás között oly mértékű ellentmondás van, ami további bizonyítékok hiányában nem oldható fel. Az előállítást követően kiállított látlelet ugyan nem számol be olyan sérülésekről, amelyeket jellemzően a bilincselés okoz (körkörös nyomok a csuklón), ugyanakkor figyelemmel arra a tényre, hogy a látlelet 4 nappal az eset után készült, ez a nyomhiány önmagában nem alkalmas arra, hogy az ellentmondást feloldja.

Mindezek alapján a bizonyítékok szűkös volta miatt a Testület nem tudott megnyugtatóan dönteni abban a kérdésben, hogy a panaszossal szemben akár a beszállítás során, akár a rendőrkapitányságon alkalmaztak-e bilincset, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem megállapítható.

3) Ezt követően azt vizsgálta a Testület, hogy a panaszos sérülései keletkeztek-e a panaszos rendőri bántalmazása következtében.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakítja ki, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

Jelen esetben a rendőri iratok határozottan rögzítik, hogy a panaszossal szemben nem alkalmaztak kényszerítőeszközt, a panaszost nem bántalmazták. Míg a panaszos előadása szerint a rendőrök súlyosan bántalmazták, ütlegették.

A fentiek alapján elmondható, hogy a panaszos és a rendőrök előadása ellentmondó.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbjét nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért

a Testület a panaszos és az érintett rendőrök nyilatkozatára, valamint a rendelkezésére álló látleletre támaszkodhatott.

A bizonyítékok alapján elmondható, hogy a panaszosnak keletkeztek olyan sérülései, amelyek származhattak bántalmazásból, ugyanakkor a panaszos sérüléseit alátámasztó látlelet a rendőri intézkedést követően 4 nappal később készült, ami jelentősen gyengíti annak a bizonyító erejét.

Ilyen körülmények között a Testület felelősséggel csak annyit állapíthat meg, hogy a panaszos sérülései egyaránt keletkeztek a rendőrök által jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása, azaz bántalmazás eredményeként vagy a máshol, más körülmények között is. A Testület megítélése szerint ezért nem lehetett egyértelműen bizonyítani, hogy a panaszos sérülései jogszerűtlen rendőri fellépés miatt keletkeztek.

A jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása vonatkozásában ezért a Testület arra a meggyőződésre jutott, hogy a panaszos testi épséghez fűződő alapvető jogának sérelme a bizonyítékok szűkös volta miatt a konkrét esetben nem megállapítható.

4) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök a kihallgatás során megalázták, szidalmazták.

A kapitányságvezető átírata ezzel szemben azt rögzíti, hogy a kihallgatás végig hivatalos hangnemben zajlott le, sem az eljáró nyomozó, sem a gyanúsított nem emelte fel a hangját. A kapitányság épületében sem a panaszost, sem más személyt nem szidalmazták a rendőrök. A M. városi Rendőrkapitányság eljáró nyomozói mind az előállítás, mind a kihallgatás során jogszerűen, szakszerűen jártak el.

A Testület a panasz ezen része kapcsán emlékeztet az Rtv. 2. §-ára. Eszerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Független Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, 2007. július 4-én Budapesten kelt közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „[...] tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor,

amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.” Az országos rendőrfőkapitány 2008. szeptember 10-én kelt, 25800/6/2008. RP. sz. határozatában ezzel a megközelítéssel egyetértett, és azt is kimondta, hogy még az intézkedés alá vontak „provokatív, durva, sértő magatartása sem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

A jelen esetben a rendőri és a panaszosi előadás között ellentmondás volt feltárható, ami a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök segítségével, további bizonyítékok hiányában nem oldható fel.

Mindezek alapján a bizonyítékok szűkös volta miatt nem tudott megnyugtatóan dönteni abban a kérdésben, hogy a panaszossal szemben betartották-e a rendőrök az Rtv. 2. § előírásait, ezért a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem megállapítható.

5) A panaszos sérelmezte, hogy az előállításról nem kapott igazolást.

A rendőrség megküldte a Testület részére az előállítás időtartamáról szóló igazolás másodpéldányát, amelyen a panaszos aláírásával megerősítve úgy nyilatkozott, hogy az igazolás egy példányát átvette.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

Tekintettel arra, hogy jelen esetben a panaszos aláírásával akként nyilatkozott, hogy az igazolást megkapta, **a Testület álláspontja szerint ezzel összefüggésben nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga.**

IV.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában került sor és megfelelt az arányosság követelményének is, ezért nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga az előállítás miatt. Szintén nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga, tekintettel arra, hogy jelen esetben a panaszos aláírásával akként nyilatkozott, hogy az előállítás időtartamáról szóló igazolást megkapta.

Ugyanakkor a bilincshasználat, a bántalmazás és a bántó, megalázó hangnemre vonatkozó panaszok kapcsán a bizonyítékok szűkös volta miatt nem tudott megnyugtatóan feloldani az előadások közötti ellentmondást, ezért a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának, illetve az abból levezethető testi épséghez való jogának sérelme nem megállapítható.

Mindezekre tekintettel a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. május 15.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉSTÜLET